

**ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI KLİNİKLERİNDE
ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİNİN VE
ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

*LEVEL OF THE SELF-ESTEEM AND CHILD DEVELOPMENT ATTITUDES
OF NURSES WHO WORK ON PEDIATRIC UNITS*

Bengü ÇETİNKAYA* **Zümrüt BAŞBAKKAL****

* Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Yüksekokulu

** Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, Bornova/İZMİR

Anahtar Sözcükler: Benlik saygısı, çocuk yetiştirme tutumu, çocuk sağlığı hemşiresi

Key Words: Self-esteem, child development attitudes, pediatric nurse

Bu çalışma 21-23 Ekim 2003 tarihinde İstanbul'da 47. Milli Pediatri Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZET

Bu çalışma, çocuk sağlığı ve hastalıkları kliniklerinde çalışan hemşirelerin benlik saygısı düzeylerini ve çocuk yetiştirme tutumlarını incelemek amacıyla tanımlayıcı, analitik ve kesitsel olarak yapılmıştır.

Çalışma Ege Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Sağlık Bakanlığı Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile SSK Tepecik Eğitim Hastaneleri Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde en az 6 aydır çalışan ve çocuğu olan 98 hemşire ile yürütülmüştür.

Çalışmada veri toplama aracı olarak, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde Çalışan Hemşireleri Tanıtıcı Bilgi Formu, Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği (Parental Attitude Research Instrument-PARI), Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma verileri Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 10.0 istatistik programında değerlendirilmiş ve bütün değişkenler için sayı ve yüzde dağılımları verilmiştir. Hemşirelerin PARI'nin alt boyut puan ortalamaları ve benlik saygısı puan ortalamalarının tanıtıcı özellikler ile ilişkilerinin incelenmesinde istatistiksel tekniklerden t testi ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Mesleki derneklere üye olma, kongrelere katılma, kişisel gelişim için herhangi bir etkinliğe katılma, çocuk yetiştirme tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir. Benlik saygısı puanının artması çocuk yetiştirme tutumunu olumlu yönde etkilemektedir.

SUMMARY

This descriptive, analytic and cross-sectional study was done for the purpose of examining the level of the self-esteem and child development attitudes of nurses who work on pediatric units.

The study was carried out at Ege University Research and Teaching Hospital, Health Ministry Dr. Behçet Uz Pediatric Teaching and Research Hospital, and Social Insurance Institution Tepecik Teaching Hospital Pediatric Units and Clinics. The research was done 98 nurses who had a child and had worked at least 6 months on one of the pediatric units in the three hospitals. In the study data collection was done using the Descriptive Information Form For Nurses Who Work on Pediatric Units, Parental Attitude Research Instrument-PARI, Coopersmith Self-Esteem Scale.

Research data were analyzed using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 10.0 and the number and percentage distribution of all factors was given. Statistical techniques of t-test and correlation analysis were used to examine the relationship between the nurses sociodemographic data and the scores from the PARI subgroups and the self-esteem scores.

Being a member of a professional organization, participation in conferences, participating in any kind of personal development activity had a positive effect on the child development attitudes. A high self-esteem score also had a positive effect on child development attitudes.

GİRİŞ

Çocuk, edilgen değil, çevresiyle sürekli etkileşen ve değişen bir canlıdır. Aile, çocuğun sosyalleşmesinde en çok etkisi olan, toplumsal bir kurumdur. Çocuğun sosyal gelişiminde, çok kritik olan ilk yıllarda, çocuğun sahip olduğu ilk ve çoğu zaman tek toplumsal temas ailedir (Duru 1995, Yavuzer 2001).

Uyumlu ve özgür bir aile ortamı içinde, tutarlı ve sağlıklı ilişkiler içinde yetişen çocuk, özerk bir birey olarak yetişkin yaşamına ulaşabilir (Yavuzer 2001).

Anne-baba ve çocuk ilişkisi, temelde anne ve babanın tutumlarına bağlıdır (Tortumluoğlu 1999). Aileler, çocuklarını yetiştirirken çok farklı tutumlar sergilerler ve sonuçta farklı kişiliklerde çocuklar ortaya çıkar (Haktanır ve Baran 1998, Lindenfield 1997).

Benlik saygısı, çok sayıda, pozitif ve negatif psikolojik fenomenle ilgilidir ve mental sağlığın iyi olabilmesi için indikatör görevi görmektedir. Yüksek benlik saygısı; başetme mekanizmalarının geliştirilmesi, motivasyonun artırılması ve pozitif duygu durumu ile ilişkilidir. Benlik saygısının yüksek olması yaşam kalitesini arttırmaktadır ve aynı zamanda depresyona karşı da önleyici bir faktördür. Düşük benlik say-

gısı; anksiyete, motivasyon eksikliği, intihar davranışları, yeme bozuklukları, depresyon gibi duygusal ve davranışsal bozukluklara neden olabilir (Quatman ve Watson 2001, Lapsley ve Power 1998, Patzek 1998).

Anne-babaların benlik saygısı düzeyleri çocuk yetiştirme tutumlarını doğrudan etkilemektedir. Benlik saygısı düzeyi yüksek olan anne-babalar demokratik çocuk yetiştirme tutumunu benimsemektedirler (Cardinali ve D'Allura 2001, Yavuzer 2001). Haktanır ve Baran'ın (1998) çalışmasında gençlerin anne babalarını demokratik olarak algılayışlarındaki artışa paralel olarak, benlik saygısı düzeylerinde de bir artış olduğu belirtilmiştir (Haktanır ve Baran 1998).

Çocuk sağlığı hemşireliğinin amacı, çocuğun ve adölesanın aile ve toplum içinde, fiziksel, entellektüel, duygusal ve sosyal yönden gelişimini ve olgunlaşmasını sağlamaktır. Günümüzde, primer hemşirelik amaçları içinde çocuk ve aile sağlığının en üst düzeyde geliştirilmesi ve sürdürülmesi ile birlikte eğitim, danışmanlık, destek olma ve hasta haklarını savunma yaygındır (Çavuşoğlu 2001, Whaley ve Wong 1985).

Olumsuz benlik kavramı ve düşük benlik saygısı olan kişilerin kendileri hakkındaki görüşlerini değiştirmek hemşirelerin sorumlulukları arasında yer almaktadır. Kişilerin olumlu benlik kavramı geliştirmelerini sağlamak için hemşirelerin de olumlu benlik kavramına sahip olmaları gerekmektedir (Öz 2004).

Çocuk Sağlığı Hemşirelerinin, benlik saygısı düzeyleri, çocuk yetiştirme tutumları ve bunları etkileyen faktörlerle ilgili yeterli düzeyde bilgi sahibi olunması, hemşirelerin bu konularla ilgili verdiği danışmanlık hizmetinde önem kazanmaktadır.

Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, çocuk sağlığı ve hastalıkları kliniklerinde çalışan hemşirelerin benlik saygısı düzeylerinin ve çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesidir. Çalışma hemşirelerin benlik saygısı düzeylerinin ve çocuk yetiştirme tutumlarının bakımları altındaki çocuklara ve ailelerine de yansıtılacağı düşünülerek planlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde çalışan hemşirelerin benlik saygısı düzeylerini ve çocuk yetiştirme tutumlarını incelemek amacıyla, Ege Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Kliniği, Sağlık Bakanlığı Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile SSK Tepecik Eğitim Hastanelerinin, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde, tanımlayıcı olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini, Ege Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Kliniği, Sağlık Bakanlığı Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile SSK Tepecik Eğitim Hastaneleri, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde işe uyum açısından en az 6 aydır çalışan ve çocuğu olan 106 hemşire oluşturmuştur (Taşdemir ve Karaaslan 1999).

Çalışmanın örneklemini tam sayım (sensus) yoluyla tüm evren oluşturmuştur (Akdur 1996). Çalışma, bir hemşirenin raporlu, iki hemşirenin izinli, beş hemşirenin de işlerinin yoğunluğundan dolayı araştırmaya katılmayı reddetmesi nedeniyle 98 hemşire üzerinde yürütülmüştür.

Araştırmanın verileri 18.12.2002/7.2.2003 tarihleri arasında toplanmıştır. Çalışmanın yürütülebilmesi için, kurumlardan gerekli izinler alınmıştır. Çalışmaya katılan hemşirelere, çalışmanın amacı ve bilgilerin gizli kalacağı belirtilerek güven verilmiş ve bu şekilde yanıtların doğruluğuna destek sağlanmıştır.

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde Çalışan Hemşireleri Tanıtıcı Bilgi Formu, Aile Hayatı Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği (Parental Attitude Research Instrument-PARI) ve Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği, örnekleme alınan hemşirelere gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra, doldurmaları için verilmiş ve hemşireler tarafından doldurulduktan sonra geri alınmıştır.

Hemşireleri Tanıtıcı Bilgi Formu, çalışma kapsamında yer alan hemşirelerin sosyodemografik özelliklerini, aile yaşantıları ve çalışma yaşantıları ile ilgili özelliklerini belirleyici soruları kapsamaktadır.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği (PARI), 1958 yılında E.S. Schafer ve R.Q. Bell tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin, Türkiye'deki geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Güney Le Compte, Ayhan Le Compte (1978) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin, Pearson Momentler Çarpımı korelasyonları .58 ile .88 arasında bulunmuştur.

Bu çalışmada, PARI'nin güvenilirlik çalışmasında Cronhbach α yöntemi kullanılmıştır. Güvenirlik analizi çalışma için toplanmış tüm verilerle yapılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının Cronhbach α değerleri şöyledir:

PARI (Alt Boyutlar)	CRONHBACH α
Aşırı Annelik	0.8325
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	0.4185
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	0.7485
Karı-koca Geçimsizliği	0.7151
Baskı ve Disiplin	0.7729

Anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarını belirlemek için kullanılan ölçek toplam 60 madde ve “aşırı annelik”, “demokratik tutum ve eşitlik tanıma”, “ev kadınlığı rolünü reddetme”, “karı koca geçimsizliği”, “baskı ve disiplin” olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Testin yanıtlanmasında, her madde için; “hiç uygun bulmuyorum”, “biraz uygun buluyorum”, “oldukça uygun buluyorum” ve “çok uygun buluyorum” şıklarından birinin seçilmesi ve yanıtlanması istenmektedir.

Testin puanlamasında, maddelere verilen “hiç uygun bulmuyorum” yanıtına “1” puan, diğerlerine sırasıyla “2”, “3”, “4” puan verilir. Ancak 25. ve 44. maddelere verilen yanıtlar tersine puanlanır. “1” puanlık yanıtta “4” puan, “2” puanlık yanıtta “3” puan, “3” puanlık yanıtta “2” puan, “4” puanlık yanıtta “1” puan verilmektedir.

Her alt boyut puanının yüksekliği o boyutta yansıtılan tutumun onaylandığını göstermektedir (Adana 2000, LeCompte 1978, Öner 1997).

Stanley Coopersmith tarafından geliştirilen “Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği” kişinin çeşitli alanlarda kendisi hakkındaki tutumunu değerlendirmede kullanılan bir ölçme aracıdır. Ölçeğin, Türkiye’deki geçerlik ve güvenilirlik çalışması Turan ve Tufan (1987) tarafından yapılmıştır. Turan (1987), güvenilirlik çalışmasını 30 kanserli hasta üzerinde gerçekleştirmiştir. 15 gün arayla hastalara ölçek uygulanmış, “test-tekrartest” sonunda $r = 0.65$ sonucu önemli bulunmuştur.

Benlik saygısı ölçeğinin istatistiksel analizinde, her cümle için Stanley Coopersmith tarafından belirlenen değerlendirme kullanılmıştır. Ölçekteki, 1, 4, 5, 8, 9, 14, 19 ve 20. maddeler “benim gibi” olarak işaretlenirse “1 puan”; 2, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24 ve 25. maddeler “benim gibi değil” olarak işaretlenirse “1 puan”, bunlara uygun biçimde yanıtlanmazsa “0 puan” verilmektedir. Ölçekten elde edilen toplam “ham puan” olarak değerlendirilmektedir. Bu sayı “4” sayısı ile çarpılarak bireyin aldığı “gerçek puan” elde edilmektedir. Ölçekte, 25 madde bulunduğundan, her ölçekten elde edilen gerçek puan değeri “0-100 puan” arasında değişebilmektedir.

Bireyin, ölçekten aldığı puan “10-30” puan arasında ise düşük, “31-70” puan arasında ise orta, “71-100” puan arasında ise benlik saygısının yüksek olduğu sonucuna varılmaktadır (Muslu 2001).

Araştırma verileri, Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 10.0 istatistik programında değerlendirilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde, t testi ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

1. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Sosyodemografik Özelliklerinin İncelenmesi

Tablo-1. Hemşirelerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Yaş Grupları	Sayı	%
23-30 yaş	35	35.7
31-39 yaş	40	40.8
40-55 yaş	23	23.5
Medeni Durum		
Evli	85	86.7
Dul, boşanmış, ayrı yaşayan	13	13.3
Eğitim Durumu		
Sağlık Meslek Lisesi	22	22.4
Önlisans	59	60.2
Lisans	17	17.4
Gelir Durumu		
Gelir Giderden Az	33	33.7
Gelir Gidere Eşit	55	56.1
Gelir Giderden Çok	10	10.2
Çocuk Sayısı		
1 çocuk sahibi	60	61.2
2 çocuk sahibi	38	38.8
Toplam	98	100.0

Çalışma kapsamındaki hemşirelerin %40.8'i 31-39 yaş grubundadır ve %86.7'si evlidir. Hemşirelerin %60.2'si önlisans mezunudur. Hemşirelerin %56.2'sinin geliri giderine eşittir ve %61.2'si tek çocuk sahibidir (Tablo 1).

2. Hemşirelerin Çalışma Yaşantıları ile İlgili Özelliklerinin İncelenmesi

Çalışma kapsamındaki hemşirelerin, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde, %27.6'sının 1-5 yıl, %33.7'sinin 6-10 yıl, %14'ünün 11-15 yıl, %24.5'inin 16 yıl ve üzerinde çalıştığı belirlenmiştir.

Hemşirelerin %50'si serviste, %28.6'sı yoğunbakım ünitesinde, %21.4'ü ise poliklinikte çalışmaktadır.

Hemşirelerin, çocuk yetiştirme tutumuna yönelik, hizmet içi eğitim alma durumları incelendiğinde %17.3'ünün hizmet içi eğitim aldığı, %82.7'sinin hizmet içi eğitim almadığı; meslekleriyle ilgili sürekli yayın-

ları takip etme durumları incelendiğinde, %40.8'inin süreli yayınları takip ettiği, %59.2'sinin takip etmediği belirlenmiştir.

Hemşirelerin, %50'si mesleğiyle ilgili bir derneğe üyedir, %50'si üye değildir. Hemşirelerin %45.9'unun mesleki kongrelere katıldığı, %54'ünün katılmadığı belirlenmiştir.

3. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Benlik Saygısı Düzeylerinin ve Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının İncelenmesi

Tablo 2. Hemşirelerin Benlik Saygısı Düzeylerine Göre Dağılımı

Benlik Saygısı Düzeyleri	Sayı	%
Düşük (0-30 puan)	1	1.0
Orta (31-70 puan)	36	36.7
Yüksek (71-100 puan)	61	62.3
Toplam	98	100.0

Araştırma kapsamındaki hemşirelerin %1.0'ünün düşük, %36.7'sinin orta, %62.3'ünün yüksek benlik saygısı düzeyine sahip oldukları saptanmıştır (Tablo 2). Hemşirelerin benlik saygısı puanları en düşük 28.00, en yüksek 88.00 olarak saptanmıştır. Benlik saygısı puan ortalaması ise 73.67 ± 11.31 olarak bulunmuştur.

Ulupınar'ın (1991) "Çeşitli Kurumlarda Çalışan Hemşirelerin Benlik Saygısı ve Ruhsal Durumlarını Etkileyen Faktörlerin Araştırılması" çalışmasında, hemşirelerin benlik saygısı puan ortalamaları 73.33 ± 13.76 (yüksek) olarak saptanmıştır (Ulupınar 1991).

Uğurlu ve ark. (2003) "Hemşirelerde Benlik Saygısı ve İç-Dış Kontrol Odağı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" çalışmasında hemşirelerin %62'sinin benlik saygısının yüksek, %38'inin ise düşük olduğu saptanmıştır (Uğurlu 2003).

Her iki çalışmanın bulguları, bu çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir.

4. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin PARI'nin Alt Boyut Puan Ortalamaları ve Benlik Saygısı Puan Ortalamalarının Sosyodemografik Özellikler ve Çalışma Yaşantısına Ait Özellikler ile İlişkilerinin İncelenmesi

Hemşirelerin, eğitim durumları ile, PARI'nin alt boyutlarından alınan puanlar karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p > 0.05$).

Hemşirelerin, eğitim durumları ile benlik saygısı puan ortalamaları karşılaştırılmış ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Ulupınar'ın (1991) çalışmasında hemşirelerin eğitim düzeyinin artmasıyla benlik saygısı düzeylerinin de arttığının saptanmasına karşılık, bu çalışmada eğitim durumu ile benlik saygısı düzeyi arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır (Ulupınar 1991).

Araştırma kapsamına alınan hemşirelerin, sahip oldukları çocuk sayısı ile, PARI'nin "aşırı annelik", "ev kadınlığını reddetme", "karı-koca geçimsizliği", "baskı ve disiplin" boyutları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t:2.86$; $p<0.05$, $t:2.27$; $p<0.05$, $t:2.59$; $p<0.05$, $t:2.76$; $p<0.05$). İki çocuğa sahip olan hemşirelerde, bu boyutlardan alınan puanın yüksek olduğu saptanmıştır. Bahçecik'in (1993) "Toplumumuzda Kötü Davranılan ve İhmal Edilen Çocukların Erken Tanı ve Tedavisinde Hemşirenin Gözlemi ve Eğitici Rolünün Değerlendirilmesi" çalışmasında, çocuk sayısı az olan annelerin çocuklarına daha demokratik ve eşit davrandıkları, çocuk sayısı arttıkça, "aşırı annelik" boyutundan aldıkları puanın arttığı saptanmıştır (Bahçecik 1993). Çalışmanın bulguları Bahçecik'in çalışmasındaki bulgulara benzer bulunmuştur. Yoğun çalışma yaşantısı içinde annelerin çocuklarına ayırdıkları zaman oldukça kısıtlı olmaktadır. Çocuk sayısı arttıkça, her çocuk için ayrılacak zaman daha da kısalmaktadır. Çocuklarıyla yeteri kadar vakit geçiremeyen annenin bu eksikliği çocuklarına aşırı ilgi göstererek gidermeye çalıştığı düşünülmektedir.

Çalışma kapsamındaki hemşirelerin, mesleki derneklere üye olma durumu ile PARI'nin "baskı ve disiplin" alt boyutu arasındaki fark anlamlıdır ($t:2.57$; $p<0.05$). Mesleki derneğe üye olan hemşirelerin "baskı ve disiplin" alt boyutundan aldıkları puan düşüktür. Mesleki derneklere üye olan hemşirelerin, çocuk yetiştirme tutumu konusunda daha demokratik davranış örüntülerine sahip oldukları düşünülmektedir.

Araştırma kapsamındaki hemşirelerin kongrelere katılma durumu ile PARI'nin "aşırı annelik", "ev kadınlığını reddetme", "baskı ve disiplin" alt boyutları arasındaki fark anlamlıdır ($t:2.09$; $p<0.05$, $t:1.93$; $p<0.05$, $t:2.73$; $p<0.05$). Kongrelere katılan hemşirelerin, "aşırı annelik", "ev kadınlığını reddetme", "baskı ve disiplin" alt boyutlarından düşük puan aldıkları saptanmıştır. Bilimsel toplantılara katılan hemşirelerin, bilgi birikimlerinin arttığı ve çocuk yetiştirme tutumlarının olumlu yönde etkilendiği düşünülmektedir.

Hemşirelerin benlik saygısı puanı ile "aşırı annelik" boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır ($r:0.280$; $p<0.01$). Hemşirelerin benlik saygısı puanı yükseldikçe, "aşırı annelik" boyutundan alınan puanın düştüğü saptanmıştır.

Tablo 3. Hemşirelerin PARI'nin Alt Boyut Puan Ortalamaları ve Benlik Saygısı Puan Ortalamaları Arasındaki Korelasyon.

PARI	BENLİK SAYGISI PUANI	
	r	p
Aşırı Annelik	-0.280	0.005
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	0.154	0.129
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	-0.274	0.006
Karı-Koca Geçimsizliği	-0.299	0.003
Baskı ve Disiplin	-0.255	0.011

Hemşirelerin benlik saygısı puanı ile “ev kadınlığı rolünü reddetme” boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır (r:0.274;p<0.01). Hemşirelerin benlik saygısı puanı yükseldikçe, “ev kadınlığı rolünü reddetme” boyutundan alınan puanın düştüğü saptanmıştır.

Hemşirelerin benlik saygısı puanı ile “karı-koca geçimsizliği” boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır (r:0.299;p<0.01). Hemşirelerin benlik saygısı puanı yükseldikçe, “karı-koca geçimsizliği” boyutundan alınan puanın düştüğü saptanmıştır.

Hemşirelerin benlik saygısı puanı ile “baskı ve disiplin” boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır (r:0.255;p<0.05). Hemşirelerin benlik saygısı puanı arttıkça, “baskı ve disiplin” boyutundan alınan puanın düştüğü saptanmıştır (Tablo 3).

Benlik saygısı puanının yüksek olması hemşirelerin çocuk yetiştirme tutumunu olumlu yönde etkilemektedir.

SONUÇLAR

Araştırmada aşağıdaki bulgular dikkati çekmektedir.

- Benlik saygısı puanı yüksek olan hemşirelerin, çocuk yetiştirme tutumlarının olumlu yönde etkilendiği saptanmıştır.
- Hemşirelerin eğitim durumlarının benlik saygısı düzeyini etkilemediği saptanmıştır.
- Hemşirelerin çocuk sayısının artmasının çocuk yetiştirme tutumlarını olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır.
- Mesleki derneklere üye olan hemşirelerin çocuk yetiştirme tutumlarının olumlu yönde etkilendiği saptanmıştır.
- Kongrelere katılan hemşirelerin çocuk yetiştirme tutumlarının olumlu yönde etkilendiği saptanmıştır.

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

- Temel hemşirelik eğitiminde benlik saygısına yönelik daha kapsamlı teorik bilgi verilmesi ve öğrencilik yıllarından başlayarak hemşirelerin benlik saygılarını geliştirici aktiviteler içinde bulunmaya yönlendirilmeleri
- Çocuk sağlığı hemşiresinin “danışmanlık rolü” ile ilgili hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi
- Hemşirelerin kongrelere katılma, mesleki derneklere üye olma konularında desteklenmesi

KAYNAKLAR

1. Adana F (2000). Anne-Baba Tutumlarının Çocuktaki Benlik Kavramı Üzerine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1-34,37-59.
2. Akdur R (1996). Sağlık Bilimlerinde Araştırma ve Tez Yapma Rehberi. Ankara, 58.
3. Bahçecik N (1993). Toplumumuzda Kötü Davranılan ve İhmal Edilen Çocukların Erken Tanı ve Tedavisinde Hemşirenin Gözlemi ve Eğitici Rolünün Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 63-103.
4. Cardinali G, D'Allura T (2001). Parenting Styles and Self-Esteem: A Study of Young Adults with Visual İmpairments. Journal of Visual İmpairment&Blindness, 95:5, 261-271.
5. Çavuşoğlu H (2001). Çocuk Sağlığı Hemşireliği Cilt-I. Bizim Büro Basımevi. Ankara, 17-19.
6. Duru A (1995). İlkokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygıları ile Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1-28.
7. Haktanır G, Baran G (1998). Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri İle Anne Baba Tutumlarını Algılamalarının İncelenmesi. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 5:3, 134-141.
8. Lapsley D, Power C (Ed) (1988). Self, Ego and Identity, New-York Inc., 37.
9. LeCompte G, LeCompte A (1978). Üç Sosyo-Ekonomik Düzeyde Ankara'lı Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları: Bir Ölçek Uyarlaması. Psikoloji Dergisi, 1, 5.
10. Lindenfield G (1997). Kendine Güvenen Çocuk Yetiştirme. Tümer G (çev)., 1. Baskı, Ankara: HYB Yayıncılık, 19.
11. Muslu L (2001). Kırsal Bölgede Eşleri Tarafından Fiziksel Şiddet Gören ve Görmeyen Kadınların Benlik Saygısı Düzeylerini Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 31-32.
12. Öner N (1997). Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testler. Boğaziçi Üniversitesi Matbaası. İstanbul, 458-460, 538-542.

13. Öz F (2004). Sağlık Alanında Temel Kavramlar. Ankara, İmaj İç ve Dış Ticaret AŞ, 83-113.
14. Patzek J (Ed) (1998). Contemporary Psychiatric Mental Health Nursing. F.A. Davis Company, Philadelphia, 358.
15. Quatman T, Watson C (2001). Gender Differences in Adolescent Self-Esteem: An Exploration of Domains. The Journal of Genetic Psychology, 162:1, 93-117.
16. Taşdemir G, Karaaslan A (1999). Hemşirelerin Empatik Eğilim ve İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 15:1, 5.
17. Tortumluoğlu G (1999). Annelerin Aile Kavramını Algılaması ve Bunun Çocuk Yetiştirme Tutumuna Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 13-27.
18. Uğurlu N, Sayan A, Tan M (2003). Hemşirelerde Benlik Saygısı ve İç-Dış Kontrol Odağı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 19:1-3, 103-113.
19. Ulupınar S (1991). Çeşitli Kurumlarda Çalışan Hemşirelerin Benlik Saygısı ve Ruhsal Durumlarını Etkileyen Faktörlerin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 19-35.
20. Whaley L, Wong D (1985). Essentials of Pediatric Nursing. The VC. Mosby Company. St. Louis, 9-12.
21. Yavuzer H (2001). Ana-Baba ve Çocuk. Remzi Kitabevi. İstanbul, 26-70.